

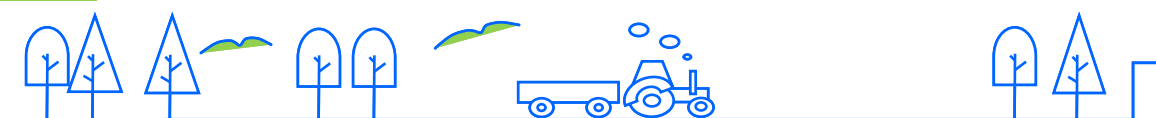

PAKT DLA OBSZARÓW WIEJSKICH

na lata 2017-2020 (2030)

- Założenia -

Materiał z dnia 14 września 2017r.

Pakt dla obszarów wiejskich na lata 2017-2020(2030).

Podstawowe wartości/oczekiwania związane z Paktem

- 1) Pakt jest jednym z projektów strategicznych *Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)*; nowej średniookresowej strategii rozwoju kraju, która stanowi podstawę dla zmian w systemie zarządzania rozwojem, w tym obowiązujących dokumentów strategicznych. Pakt zatem jest elementem nowego systemu zarządzania rozwojem kraju.
- 2) Pakt będzie głównym dokumentem implementacyjnym zaktualizowanej *Strategii zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012-2020(2030)*, wyznaczającej kierunki działań instytucji publicznych działających na rzecz rozwoju wsi i rolnictwa. *Pakt dla obszarów wiejskich na lata 2017-2020(2030)*, doprecyzuje projekty i zadania jakie będą wynikały ze strategii oraz wskaże ich wykonawców.
- 3) Pakt ma być wdrażany jako dokument o charakterze porozumienia społecznego i politycznego, integrujący w sposób kompleksowy działania systemowe (zmiany legislacyjne, instytucjonalne, programowe) oraz inwestycyjne, związane z procesem zarządzania obszarami wiejskimi. Skonsolidowanie zadań w jednym dokumencie zapewni spójność między strategicznymi zadaniami rządu i samorządu, realizowanymi na rzecz rozwoju obszarów wiejskich.
- 4) Pakt będzie zawierał projekty w zakresie rozwoju obszarów wiejskich, obejmując wyzwania i zadania, które do tej pory nie były w dostateczny sposób uwzględnione w krajowej polityce. Pakt wychodzi więc naprzeciw deficytom w dotychczasowej polityce rozwojowej, nie ograniczając się jednak do nich - zawiera także projekty odnoszące się do szans rozwojowych na obszarach wiejskich.
- 5) Pakt jest przejawem odejścia od doczasowego modelu kraju opartego na modelu polaryzacyjno-dyfuzyjnym na rzecz modelu zrównoważonego rozwoju w wymiarze społecznym i terytorialnym.
- 6) Pakt opiera się na strukturze projektowej (analogicznie do SOR) zapewnia więc konkretne przedsięwzięcia uzgodnione i zaplanowane pod względem sposobu realizacji oraz kompetencji.
- 7) Pakt, w powiązaniu z aktualizowaną *Strategią zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012-2020(2030)*, może być ważnym punktem odniesienia w przygotowaniach kolejnej edycji programów operacyjnych

PAKT DLA OBSZARÓW WIEJSKICH na lata 2017-2020 (2030)

finansowanych ze środków UE, zarówno w ramach polityk i spójności jak i WPR (PROW oraz I filar WPR)

8) Struktura Paktu, w tym jego IV filary odnoszą się wprost do głównych wyzwań na obszarach wiejskich:

- filar I Optymalność produkcji rolnej,
- filar II Jakość życia na obszarach wiejskich,
- filar III Pozarolnicze miejsca pracy i aktywne społeczeństwo,
- filar IV Sprawna administracja.

Takie podejście pozwoli wzmocnić przejrzystość działań i ułatwić komunikację społeczną.

9) Już dotychczasowe prace nad Paktem (diagnoza problemów, propozycje głównych projektów) pozwoliły na sformułowanie propozycji zmian w Umowie Partnerstwa i Programach Operacyjnych, w odniesieniu do obecnej perspektywy finansowej 2014-2020.

10) W swojej genezie Pakt nawiązuje do dokumentu Pakt dla rolnictwa i obszarów wiejskich, przyjętego przez Radę Ministrów 22 lipca 1999 r.

PAKT DLA OBSZARÓW WIEJSKICH na lata 2017-2020 (2030)

Wprowadzenie

Opracowanie *Paktu dla obszarów wiejskich na lata 2017-2020(2030)* jest propozycją Ministra rolnictwa i Rozwoju Wsi przedstawioną już na początku 2016 r. Przyjęcie i wdrożenie *Paktu* zostało zapowiedziane w **Planie na rzecz odpowiedzialnego rozwoju** (przyjętym Uchwałą NR 14/2016 Rady Ministrów z dnia 16 lutego 2016r.) jako element filara rozwoju *Zrównoważony rozwój społeczny i regionalny*.

Pakt dla obszarów wiejskich został wskazany również w Planie działań na rzecz zwiększenia efektywności i przyspieszenia realizacji programów 2014-2020 - jako instrument efektywnościowy w celowym i ukierunkowanym wykorzystaniu funduszy UE i krajowych.

W dniu 14 lutego 2017 r. Rada Ministrów przyjęła uchwałę dotyczącą „Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030r.)”, w której **Pakt został wpisany na listę projektów strategicznych**.

PROJEKTY STRATEGICZNE:

- **Pakt dla obszarów wiejskich** – wdrażany jako dokument o charakterze porozumienia społecznego i politycznego, integrujący w sposób kompleksowy działania systemowe (zmiany legislacyjne, instytucjonalne, programowe) oraz inwestycyjne, związane z procesem zarządzania obszarami wiejskimi. Zapewni odpowiednie ukierunkowanie wsparcia na rzecz obszarów wiejskich wielu podmiotów (administracji rządowej i samorządowej, lokalnych społeczności, organizacji społecznych i zawodowych), realizowanego na poziomie lokalnym, regionalnym i krajowym przy wykorzystaniu środków krajowych i UE. Skonsolidowanie zadań w jednym dokumencie zapewni spójność między strategicznymi zadaniami rządu i samorządu, realizowanymi na rzecz rozwoju obszarów wiejskich. Efektem tych skoordynowanych działań będzie wzmocnienie wszystkich funkcji wsi: społecznych, gospodarczych i środowiskowych.

PAKT DLA OBSZARÓW WIEJSKICH na lata 2017-2020 (2030)

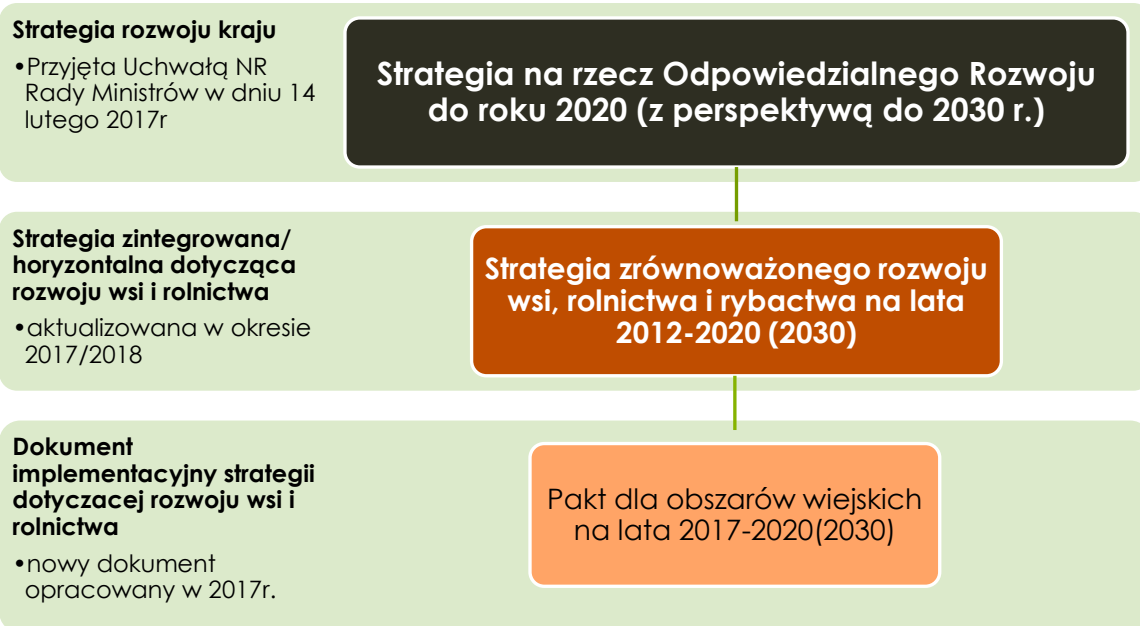
Opracowanie Paktu jest również jednym z celów sformułowanych w **Programie Działań Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi na lata 2015-2019**.

Podstawowe założenia

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi jest odpowiedzialny za przygotowanie zaktualizowanej **Strategii zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012-2020(2030)**, która będzie wyznaczała kierunki działań instytucji publicznych działających na rzecz rozwoju wsi i rolnictwa.

Jest ona jedną z dziewięciu dotychczasowych tzw. zintegrowanych strategii rozwoju, z których osiem podlega obecnie aktualizacji w kontekście zapisów SOR (dziewiąta strategia zintegrowana pn. „Strategia rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego” przestanie obowiązywać - w tym obszarze obowiązująca będzie *Strategia Bezpieczeństwa Narodowego RP* wynikająca z ustawy o powszechnym obowiązku obrony).

Uszczegółowienie filarów rozwoju i działań zaprojektowanych w **Strategii zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012-2020(2030)** zostanie przedstawione w **Pakcie dla obszarów wiejskich**, gdzie zostaną wskazane konkretne projekty jakie będą podejmowane w kolejnych latach na rzecz rozwoju wsi i rolnictwa.

Horyzont czasowy Paktu dla obszarów wiejskich oraz **Strategii zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012-2020(2030)** to **2020 rok z elementami do 2030**.

Pakt dla obszarów wiejskich będzie podjęty odrębną Uchwałą Rady Ministrów, dzięki czemu aktualizacja projektów w nim zawartych nie będzie wymagała aktualizacji Uchwały Rady Ministrów ws. przyjęcia zaktualizowanej **Strategii zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012-2020(2030)**.

PAKT DLA OBSZARÓW WIEJSKICH na lata 2017-2020 (2030)

Wzajemne relacje między Paktem i Strategią

Poza częścią projektową, Pakt będzie zawierał deklarację członków Rady Ministrów w zakresie wspólnej realizacji działań dotyczących rozwoju wsi i rolnictwa.

Zakres obu dokumentów będzie spójny, a zarazem będzie się wzajemnie uzupełniał (tabela poniżej).

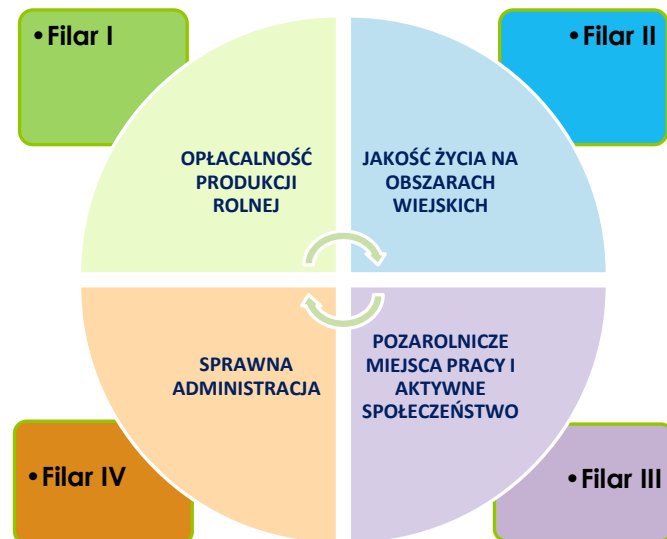
Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybnictwa na lata 2012-2020(2030)	Pakt dla obszarów wiejskich na lata 2017-2020 (2030)
<p>Podsumowanie diagnozy dla kraju ogółem i dla poszczególnych województw.</p> <p>Omówienie głównych trendów rozwojowych i wyzwań w nawiązaniu do scenariuszy rozwojowych, wyzwań i pułapek rozwoju opisanych w SOR.</p> <p><u>W załączniku:</u> Diagnoza dla kraju ogółem i 16 opisów regionalnych (opisy i prezentacja graficzna zróżnicowania funkcjonalnego, przestrzennego obszarów wiejskich).</p>	<p>Krótkie wprowadzenie nt. zmian zachodzących w rolnictwie i rozwoju obszarów wiejskich, roli Paktu i jego zawartości.</p>
<p>Układ logiki interwencji strategicznej: omówienie filarów rozwoju i kierunków interwencji/ priorytetów/ obszarów; przywołanie kierunków interwencji i działań wskazanych w SOR; pokazanie relacji filarów rozwoju strategii do celów SOR, celów Agendy ONZ 2030 i Strategii Europa 2020.</p>	<p>Projekty strategiczne (nowe projekty Paktu i wybrane projekty wskazane w SOR) przyporządkowane do filarów rozwoju.</p>
<p>System realizacji, w tym wskazanie relacji między filarami i kierunkami interwencji SZRWRiR i pozostałymi strategiami, wskaźniki realizacji, opis procesu monitorowania i oceny.</p>	<p>Wspólna deklaracja członków Rady Ministrów dot. realizacji działań na rzecz rozwoju wsi i rolnictwa;</p> <p>W części opisującej system realizacji wskazanie koordynatorów projektów strategicznych.</p>
<p>Ramy finansowe (w tym źródła finansowania z wyodrębnieniem środków europejskich do i po 2020r. w nawiązaniu do zapisów SOR).</p>	<p>Wskazanie wartości i źródeł środków w ramach poszczególnych projektów strategicznych.</p>

Filary rozwoju obszarów wiejskich i rolnictwa

Projekty Paktu będą opisane w układzie **czterech filarów rozwoju** Strategii Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Rybactwa na lata 2012-2020 (2030):

- Filar I Optymalność produkcji rolnej,
- Filar II Jakość życia na obszarach wiejskich,
- Filar III Pozarolnicze miejsca pracy i aktywne społeczeństwo,
- Filar IV Sprawna administracja.

Pierwszy filar obejmuje projekty kluczowe dla zagwarantowania optymalności produkcji rolnej tak w wymiarze pomocy krajowej jak i unijnej. Obejmuje on m.in.: rozwój rynków wybranych produktów rolnych, dostęp do krajowych i zagranicznych (w tym UE) źródeł finansowania rozwoju rolnictwa, przekształcanie, powiększanie, unowocześnianie i wzrost innowacyjności gospodarstw, rozwój rynku hurtowego produktów rolnych, grup producenckich i spółdzielni, wspieranie eksportu produktów rolnych, zwalczanie nieuczciwej konkurencji na krajowym i międzynarodowym rynku żywności, rozwój przetwórstwa rolno-spożywczego i przedsiębiorczości związanej z rolnictwem, rolniczy handel detaliczny, wspieranie produkcji żywności ekologicznej, zarządzanie ryzykiem na poziomie gospodarstwa.

Drugi filar to szerokie spektrum działań dotyczących jakości życia na wsi. Obejmuje on m.in.: zagwarantowanie właściwej infrastruktury i dostępności wysokiej jakości usług publicznych (edukacja, kultura, opieka zdrowotna i rehabilitacyjna, pomoc społeczna, transport, wodociągowanie i sanitacji wsi, energetyka, Internet), zarządzanie zasobami środowiska naturalnego, politykę prorodzinną i senioralną, programy rewitalizacji wsi i małych miast, rozwój bazy turystycznej i agroturystyki, promocję obszarów wiejskich w wymiarze inwestycyjnym i dziedzictwa kulturowego.

W trzecim filarze zaprojektowano projekty służące rozwojowi przedsiębiorczości, tworzeniu pozarolniczych miejsc pracy i budowie aktywnego społeczeństwa. Obejmuje on m.in.: projekty służące powstawaniu i zagospodarowywaniu nowych, pozarolniczych miejsc pracy (popytowa i podażowa strona pozarolniczego rynku pracy), aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych,

PAKT DLA OBSZARÓW WIEJSKICH na lata 2017-2020 (2030)

niepełnosprawnych, sprawujących opiekę nad osobami zależnymi, zagrożonych wykluczeniem społecznym, rozwój przedsiębiorczości pozarolniczej, programy finansowania rozwoju lokalnego włączającego społeczność, pobudzanie aktywności społeczeństw lokalnych i wspólnego działania w formule non-profit.

Czwarty filar obejmuje niezbędne zmiany instytucjonalne oraz organizacyjne w systemie zarządzania rozwojem obszarów wiejskich i rolnictwa. Obejmuje on m.in.: konsolidację administracji rolnej, konsolidację systemu urzędowej kontroli żywności, usprawnienie i unowocześnienie systemu nauki i doradztwa rolniczego, rozwój systemu oświaty rolniczej, organizację transferu wiedzy i innowacji w rolnictwie, nadzór właścicielski nad rolno-spożywczymi spółkami prawa handlowego, instytucjonalne i systemowe rozwiązania w zakresie zarządzania rozwojem obszarów wiejskich i rolnictwa, usprawnienie wymiaru instytucjonalnego i organizacyjnego zarządzania kryzysowego na obszarach wiejskich i w rolnictwie.

W każdym z czterech filarów Paktu przedstawione zostaną wybrane projekty strategiczne *Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)*, które mają wpływ na powodzenie *Strategii Zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012-2020(2030)* oraz nowe projekty.

I. Projekty strategiczne w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030r.) – Podmiot wiodący MRiRW

1. Efektywny system doradztwa rolniczego
2. Pakt dla obszarów wiejskich
3. Platforma żywnościowa
4. Spółdzielnie rolników
5. Projekty rozwoju branż
6. Intermodalny terminal towarowy
7. Odtworzenie i wsparcie rozwoju lokalnych rynków rolnych
8. Nowoczesne ubezpieczenia rolnicze
9. Linia pożyczkowa i utworzenie funduszu rozwoju rolnictwa
10. Ramowy Plan Działań dla Żywności i Rolnictwa Ekologicznego na lata 2014-2020
11. Program wsparcia hodowli roślin w Polsce
12. Infrastruktura dla rozwoju obszarów wiejskich

13. Woda dla rolnictwa

14. Gospodarowanie gruntami rolnymi na rzecz zrównoważonego rozwoju

15. Profesjonalne Instytucje Otoczenia Biznesu (IOB)

16. Nowe szanse dla wsi

II. Projekty strategiczne w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030r.) z elementami działań MRiRW – MRiRW współpracuje przy realizacji projektu

1. **System promocji gospodarki** - wiodącym jest MR; elementem jest *Strategia promocji polskiej żywności*
2. **Energetyka rozproszona** - wiodącym jest ME; elementem jest *rozwój energetyki na obszarach wiejskich*
3. **Pakiet działań dla obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją** - wiodącym jest MR; elementem jest *Rewitalizacja obszarów defaworyzowanych, w tym po byłych Państwowych Gospodarstwach Rolnych*
4. **Zdrowsze społeczeństwo** - wiodącym jest MZ; elementem jest *Program Aktywny i Zdrowy Senior Rolnik*
5. **(NIE)samodzielni** – wiodącym jest MRPiPS; elementem jest *Otwarte gospodarstwa rolne*

